
C.Y.S.A.G. - CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL 25/06/14

Yn Bresennol:

Aelodau Cyngor Gwynedd : Y Cyngorwyr Tom Ellis, Jean Forsyth, Selwyn Griffiths.

Cristnogion a chrefyddau eraill: Mr Wyn Myles Meredith (Yr Eglwys Fethodistaidd), Mrs Ruth Davies (Undeb Bedyddwyr Cymru), Mr Cynrig Ellis Hughes (Yr Annibynwyr).

Aelod Cyfetholedig: Mr Rheinallt Thomas

Athrawon: Mr Noel Dyer, (UCAC), a Mrs Miriam Amlyn (NAS/UWT)

Swyddogion: Mr Ken Robinson (Swyddog Addysg Cynorthwyol a Chlerc CYSAG) a Glynda O'Brien (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

GwE: Miss Bethan James (Arweinydd Sustem GwE)

Ymddiheuriadau: Y Cyng. Louise Hughes, Llywarch Bowen Jones.

1. **GWEDDI**

Agorwyd y cyfarfod gyda gweddi gan Mr Noel Dyer.

2. **ETHOL CADEIRYDD**

Penderfynwyd: Ethol y Cyngorydd Selwyn Griffiths yn Gadeirydd i'r pwyllgor hwn am y flwyddyn 2014/15.

3. **ETHOL IS-GADEIRYDD**

Penderfynwyd: Ethol Mr Wyn Myles Meredith yn Is-gadeirydd i'r pwyllgor hwn am y flwyddyn 2014/15.

4. **DATGAN BUDDIANT PERSONOL**

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

5. **MATER BRYD**

(Nid oedd yr eitem isod wedi eu cynnwys ar y Rhaglen ond cytunodd y Cadeirydd i'w hystyried dan Adran 100 (4)(b), Deddf Llywodraeth Leol 1972).

Adolygiad o'r Cwricwlwm Cenedlaethol a'r Trefniadau Asesu Cymru

Adroddodd Miss Bethan James, Arweinydd Sustem GwE, bod yr Athro Graham Donaldson wedi'i benodi i arwain adolygiad eang ac annibynnol o drefniadau, asesu a'r cwricwlwm

enedlaethol. Disgwylir i'r Athro Donaldson ddatblygu gweledigaeth glir, gydlynol ar gyfer trefniadau asesu a'r cwricwlwm cenedlaethol yng Nghymru, o'r Cyfnod Sylfaen i Gyfnod Allweddol 4, gan ei chysylltu'n uniongyrchol â'n system gymwysterau newydd.

Gofynnir i unigolion neu grwpiau gwblhau holiadur fel rhan o'r broses ac fe fydd yr ymatebion yn ffurfio rhan bwysig o sail tystiolaeth argymhellion yr Athro Donaldson ar gyfer newidiadau i'r cwricwlwm yng Nghymru. Gofynnir am ymateb i'r holiadur erbyn 30 Mehefin 2014.

Ymatebodd Aelodau CYSAG i'r holiadur fel a ganlyn:

1. Ar wahân i gymwysterau, beth yw'r tri pheth mwyaf pwysig y dylai pobl ifanc eu cael o ganlyniad i'w hamser yn yr ysgol?

- Meithrin agweddau cadarnhaol tuag at eraill
- Cael ystod o brofiadau gwahanol yn enwedig ym maes crefydd
- Profiad o fod mewn gwasanaethau arbennig mewn adeilad ysbrydol
- Cerrig milltir bywyd a'r seremonïau mewn bywyd megis priodas, bedydd
- Parch tuag at gyd-ddyn a'r amgylchfyd

2. Ydych chi'n credu y bydd y pethau hyn yn parhau i fod yn bwysig ymhen deng mlynedd?

Bydd

3. Beth yw'r tri pheth gorau am addysg yng Nghymru?

- Gwneud cystal yng Nghymru o ystyried nad yw'r gyllideb cymaint y pen
- Adlewyrchu ar ar hunaniaeth grefyddol a chenedlaethol drwy'r cwricwlwm
- Llwyddiant addysg grefyddol mewn arholiadau TGAU

4. Beth yw'r tri phrif beth sydd angen eu newid i wella addysg yng Nghymru?

- Colli golwg ar faterion sylfaenol – gwaith datblygiadol yn dioddef
- Bod angen cydbwysedd – disgyblion yn gorfod ymdrin â phob dim megis dyfodol y byd

5. Faint o ryddid ddylai ysgolion ei gael i benderfynu ar yr hyn y dylen nhw fod yn ei addysgu?

- Dylid cael cydbwysedd o fewn fframwaith
- Maes mor eang – anodd cael athrawon i ddysgu pob dim
- Pryderu am golli athrawon Addysg Grefyddol – anodd denu athrawon i ysgolion a'r ffaith bod niferoedd disgyblion yn gostwng ac o'r herwydd diffyg arian digonol i gynnal grwpiau bach o ddisgyblion

6. A oes unrhyw bynciau y dylid eu hychwanegu at y cwricwlwm neu eu tynnu oddi arno?

Na

7. Ydych chi'n teimlo bod y cydbwysedd rhwng asesu ac addysgu/dysgu yn iawn ar hyn o bryd mewn ysgolion?

- Pob ysgol yn cymryd cyfrifoldeb dros asesu ei hun yng CA3 yn unol â threfn sydd yn yr ysgol - pwnc addysg grefyddol yn cael ei gymharu gyda'r dyniaethau oherwydd nad oes chwarteli i'r pwnc)
- Asesiad yn rhoi statws

Penderfynwyd: Gofyn i'r Arweinydd Sustem ymateb i'r holiadur ar ran CYSAG Gwynedd fel amlinellir uchod.

6. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 19 Chwefror 2014 fel rhai cywir.

6.1 Eitem 8 – Adroddiad Blynyddol Gwynedd 2012/13

(a) Atgoffwyd y Pwyllgor o'r penderfyniad yng nghyfarfod diwethaf CYSAG i sefydlu cynllun gweithredu syml er mwyn grymuso trefn o hunan arfarnu CYSAG fel corff sy'n rheoli Addysg Grefyddol. I'r perwyl hwn, lluniwyd cynllun gan Miss Bethan James a bu iddi grynhoi'r camau gweithredu ar gyfer y prif benawdau isod:

- (i) Datblygu arweinyddiaeth dda mewn Addysg Grefyddol
- (ii) Cau'r bwlch rhwng bechgyn a merched yng nghanlyniadau TGAU
- (iii) Cefnogi athrawon a manteisio ar eu harbenigedd
- (iv) Hyrwyddo addoli ar y cyd

(b) Nododd y Cadeirydd yr angen i ddiffinio'n glir beth yw rôlau a chyfrifoldebau Miss Bethan James, Arweinydd Sustem GwE a Mr Ken Robinson, Clerc presennol CYSAG o gofio ei fod yn ymddeol o'i swydd fel Swyddog Cynorthwyol Addysg yn ystod yr haf eleni.

(c) Ychwanegodd Aelod bod pwyllgor CYSAG yn gyfrifoldeb statudol yr awdurdod ac felly yn gyfrifol am ddarparu Clerc. Roedd yn ymwybodol bod llythyr wedi ei anfon gan Gadeirydd Cyngor Eglwysi Cymru i'r Gweinidog Addysg a Sgiliau yn gofyn, ymysg materion eraill, am arweiniad ynglŷn â chefnogaeth i CYSAGau ac ysgolion.

Penderfynwyd: (a) Gofyn i'r Cadeirydd ac Arweinydd Sustem GwE ynghyd ag olynydd i Mr Ken Robinson i gwrdd ym mis Medi i drafod a pharatoi rhaglen waith i CYSAG am y flwyddyn.

(b) Gofyn i'r Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu sicrhau cynnwys y Cynllun Gweithredu ar bob rhaglen CYSAG i'r dyfodol.

6. HUNAN ARFARNIADAU YSGOLION

Tywysodd Clerc CYSAG yr Aelodau drwy'r hunan arfarniadau isod:

(i) Ysgol Brithdir, Dolgellau

Nodwyd bod cynnydd da mewn nifer o faterion o safbwynt deilliannau mewn Addysg Grefyddol gan gynnwys sesiynau amser cylch a rhannu profiadau. Cyfeiriwyd at gwestiwn allweddol 2 sy'n ymwneud â pha mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol gan

nodi bod yr ysgol yn gwneud defnydd helaeth o TGCh ac yn datblygu sgiliau trawsgwricwlaidd. Nodwyd bod arweiniad clir o safbwynt addoli ar y cyd gyda'r Gweinidog yn ymweld â'r ysgol yn fisol i gymryd gwasanaethau.

(ii) **Ysgol Tanycastell, Harlech**

Nodwyd bod y deilliannau yn dda gyda'r cynllunio'n bwrpasol a heriol ac yn drawsgwricwlaidd. O safbwynt cwestiwn allweddol 2 noda'r adroddiad bod y plant yn dod i wybod am dair crefydd wahanol yn ystod eu cyfnod yn yr ysgol. Nodwyd bod y ddarpariaeth addoli ar y cyd yn dda gyda gwirfoddolwyr o Eglwys St. Tanwg yn ymweld â'r ysgol yn rheolaidd.

(iii) **Ysgol Pont y Gof, Botwnnog**

Braf ydoedd gweld bod disgyblion y Cyfnod Sylfaen yn gallu siarad am eu teimladau yn y blynyddoedd cynnar ac yn datblygu'r gallu i ddefnyddio geirfa grefyddol syml ar draws y Cyfnod Sylfaen. Gwelir o'r adroddiad bod cynlluniau manwl gan sicrhau dilyniant a datblygiad o safbwynt cwestiwn allweddol 2. Mae darpariaeth addoli ar y cyd yn dda gyda'r plant yn cael cyfle yn yr addoliad i ddatblygu sawl sgil.

(iv) **Ysgol Tregarth**

Tynnwyd sylw bod fformat hunan arfarniad yr ysgol uchod yn wahanol oherwydd bod yr ysgol o dan reolaeth wirfoddol yr Eglwys yng Nghymru ac wedi ymhelaethu ar gyd-destun yr ysgol, gweledigaeth a gwerthoedd yr ysgol. Noda'r adroddiad bod y ddarpariaeth yn dda. Derbyniwyd adroddiad ychwanegol yn dilyn arolwg ym mis Mawrth gan y Parchedig Ganon Robert Townsend a oedd yn nodi bod yr ysgol wedi cyflawni yn unol â gofynion statudol addoli ar y cyd. Nodwyd ymhellach bod rhagolygon ar gyfer gwella yn ardderchog.

PENDERFYNWYD: Derbyn a nodi cynnwys yr arolygiadau a'r hunan arfarniadau a gofyn, yn unol â'r drefn, i'r Swyddog Addysg Cynorthwyol, anfon llythyr at yr ysgolion uchod yn eu llongyfarch am eu llwyddiant a nodi gwerthfawrogiad CYSAG o'r ymdrechion a wneir gan yr ysgolion i gyrraedd y graddau.

7. CYMDEITHAS CYSAGau CYMRU

(a) Cofnodion cyfarfod diwethaf

Cyflwynwyd cofnodion drafft cyfarfod diwethaf o'r Gymdeithas a gynhaliwyd ar 22 Mawrth 2014 yng Nghaerffili.

Yn deillio o'r cofnodion:

- (a) cyfeiriodd Mr Rheinallt Thomas at gyflwyniad diddorol iawn gan Mr Michael Strange ar Re:Quest gan dynnu sylw at y cynnig bod adnoddau am ddim i'w rhannu gydag athrawon yn eu hardal a bod adnoddau ar-lein newydd ar gael ar y wefan sydd yn cael ei gefnogi gan "Youth for Christ".
- (b) derbyniwyd diweddariad gan Miss Bethan James o gyflwyniad Phil Lord ynglyn â Marc Ansawdd Addysg Grefyddol / REQM a bod cais i ysgolion gofrestru i gael eu hachredu am achrediad Marc Ansawdd. Derbyniwyd caniatâd i gyfieithu'r meini prawf llwyddiant i'r Gymraeg ac i berchnogi'r Adran sydd yn ymwneud â Chymru fel bo'r

meini prawf yn adlewyrchu'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol. Anogir athrawon i edrych ar wefan REQM ar gyfer yr arweiniad a chanllawiau defnyddiol iawn i unrhyw Adran. Ar hyn o bryd mae prinder achredwyr drwy gyfrwng y Gymraeg ac y byddai'n braf pe byddai athro / athrawes o Wynedd yn cael ei achredu.

- (c) bod newyddion da i awdurdodau yn y ffaith na fyddir yn gorfod talu am y cylchgrawn "Newyddion Addysg Grefyddol" gan fod Prifysgol Bangor a Choleg y Drindod Dewi Sant yn cyfarfod â'r gost a bellach mae'r wefan yn agored i unrhyw un gael mynediad heb daliad a'r angen am gyfrinair.
- (ch) Nodwyd bod cyfres o 6 llyfr ar gyfer y Cyfnod Sylfaen wedi eu cynhyrchu gan Goleg y Drindod Dewi Sant. Yn ogystal bod Gill Vaisey yn parhau i gyhoeddio straeon "Puddles". Fodd bynnag nid oedd y fersiwn Gymraeg Pwllyn y Gath wedi gwerthu'n dda ac o'r herwydd ni fyddai'r awdur Gill Vaisey yn cynhyrchu mwy ohonynt.
- (d) Nodwyd bod Mr Wyn Hobson, Cyfieithydd CYSAGau Cymru wedi ymddeol a phenodwyd Mr Garmon Davies i'w olynu.

Penderfynwyd: Derbyn a nodi'r uchod.

(b) Enwebiadau i Bwyllgor Gwaith Cymdeithas CYSAGau Cymru

Cyflwynwyd enwebiadau ar gyfer y Pwyllgor Gwaith gan nodi bod dwy sedd ar gael.

Penderfynwyd: Gofyn i gynrychiolwyr CYSAG Gwynedd bleidleisio i'r ddau enw canlynol yng nghyfarfod y Gymdeithas sydd i'w gynnal ar 2 Gorffennaf 2014 yn Llandrindod :

- (i) Mr Wyn Meredith**
- (ii) Ms Vicky Thomas**

8. YMDDEOLIAD

Cymerodd y Cadeirydd y cyfle i ddiolch i Mr Ken Robinson, Clerc CYSAG, am ei gefnogaeth a'i gyfraniad clodwiw a gwerthfawr i waith CYSAG dros y blynyddoedd diwethaf. Dymunwyd y gorau iddo yn ei ymddeoliad o'i swydd fel Swyddog Cynorthwyol Addysg ddiwedd yr haf.

Dechreuodd y cyfarfod am 2:00 pm a daeth i ben am 3.25 pm

CADEIRYDD